

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem ve věci

žalobkyně: V. S., nar.,
státní příslušnost Ukrajina,
bytem,

zastoupena advokátem Mgr. Markem Čechovským, Ph. D.,
sídlem Opletalova 25, Praha 1,

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 4. 2017, č. j. OAM-11/LE-18-K01-R2-2010,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 4. 2017, č. j. OAM-11/LE-18-K01-R2-2010, se v části neudělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu zrušuje a věc se v této části vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 4. 2017, č. j. OAM-11/LE-18-K01-R2-2010, se v části neudělení mezinárodní ochrany podle §§ 12, 13, 14 zákona o azylu zamítá.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto, že se jí mezinárodní ochrana podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.
2. Namítá nedostatečné posouzení jednotlivých důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany. Správní orgán nedostal své povinnosti vyplývající ze zásady materiální pravdy a skutkový stav zjistil nedostatečně, vykládá jej nesprávně, a dochází proto k nesprávným závěrům, že nejsou splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný rovněž nerespektoval závazný právní názor dle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 20/2015-35 ze dne 15. 1. 2016. Nesprávné posouzení situace se projevuje především ve vztahu k možnému udělení azylu dle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu a ve vztahu k udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1, 2 písm. b) zákona o azylu. Z obsahu správní spisu vyplývá, že žalobkyně má odůvodněný strach z pronásledování pro své politické projevy, spočívající v tom, že se důsledně domáhala práva na odškodnění a ospravedlnění na Ukrajině nespravedlivě stíhaného manžela. Žalobkyně je v zemi původu pronásledována pro své politické postoje, konkrétně prosazování občanských a politických práv, neboť v důsledku uplatňování práv jí hrozí stíhání a pronásledování ze strany státních orgánů, resp. některých příslušníků těchto orgánů, jestliže se nelze spolehnout na to, že by žalobkyni mohly před takovým jednáním ochránit orgány její země původu. Žalovaný však navzdory všech zjištění a důvěryhodného a logického tvrzení žalobkyně dovedl, že zde důvod pro udělení azylu není.
3. Žalobkyně odkazuje na Zprávu Amnesty International z října 2011 – Žádné důkazy o zločinu: jak lidé platí za beztretnost policistů na Ukrajině, dle které jen v roce 2010 ukrajinská policie mučila, vydírala, nutila k přiznání či rasově diskriminovala tisíce lidí. Dle žalobkyně zpráva odhaluje korupci a beztretnost příslušníků policejních sborů, neexistující či chybná vyšetřování případů a zastrasování a ponižování těch, kteří si troufnou na policejní jednání stěžovat. Pokud podá zadržený stížnost, posuzují chování policistů kolegové ze stejného okrsku, což s ohledem na vysokou míru korupce, dopadá bezvýsledně. Dle Amnesty International bylo mučeno okolo 800 000 zadržených, z toho 51 zemřelo. Žalobkyně rovněž uvádí příklady mučení, ke kterým na Ukrajině docházelo. Konkrétně uvedla případy dvou žen, které byly mučeny, přičemž poté, co si proti výsledku podaly stížnost, se nedočkaly spravedlnosti a jsou nuceny znovu se obhajovat tváří tvář policistům, kteří je ponižovali a mučili. Žalobkyně se domnívá, že politická reprezentace nemá bezpečnostní situaci v zemi pod kontrolou, a to nikoli jen s ohledem na válku ve východní části země, ale i s ohledem na to, že se bezpečnostní situaci snaží stabilizovat cestou „soukromé armády“ místních oligarchů, kdy jde o místní mafii. Dle žalobkyně znakem bezvadného fungování státní moci není podporování armád soukromých osob, lze pochybovat, že se politická situace na Ukrajině jakkoliv stabilizovala, a „životnost“ stávající politické reprezentace lze jen odhadovat.
4. Žalobkyně uvádí též judikaturu Nejvyššího správního soudu ohledně důkazního standardu, konkrétně odkazuje na rozsudek č. j. 2 Azs 71/2006 ze dne 26. 3. 2008.

Žalovaný podle ní nerozhodoval v souladu s judikaturou a důkazní břemeno velmi vychýlil v neprospěch žalobkyně.

5. Žalovaný podle žalobkyně zatížil napadené rozhodnutí nesprávností a nezákonností, neboť došlo k zásadnímu vybočení z mezí správního uvážení při posuzování, zda jsou zde důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Žalobkyně doložila, že trpí závažnými onemocněními, konkrétně celiakií a psychickými potížemi, tyto skutečnosti však žalovaný nesprávně a nepřezkoumatelně bagatelizuje. Je zde podle ní dán natolik intenzivní důvod pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu, že je namístě azyl z tohoto důvodu udělit.
6. Zásadním způsobem dle žalobkyně žalovaný pochybil, pokud jde o udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 1, 2 písm. a) a b) zákona o azylu, neboť naprosto nerespektoval závazný právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 20/2015-35 ze dne 15. 1. 2016. Soud zde uvedl, že by žalobkyni měla být doplňková ochrana udělena, jsou dány důvodné obavy, že by jí mohlo hrozit nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu, přičemž pokud správní orgán nevyvrátí věrohodnost výpovědi žalobkyně, je třeba vycházet z toho, že žadatelka splňuje důvodnou obavu z hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy. Jelikož žalovaný podle žalobkyně rozhodně věrohodnost její výpovědi nezpochybnil, měl jí udělit doplňkovou ochranu. Rozhodnutí žalovaného je proto v tomto nezákonné a nepřezkoumatelné, žalobkyně splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany.
7. Žalovaný s námitkami žalobkyně nesouhlasí. Při rozhodování zohlednil všechna tvrzení žalobkyně a přihlédl k nim, shromáždil také adekvátní informace o situaci v zemi původu, vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci a postupoval v souladu s právním řádem. Důvod pro udělení azylu či doplňkové ochrany však žalovaný neshledal.
8. Žalovaný na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 20/2015-35 ze dne 15. 1. 2016 přistoupil k opětovnému posouzení důvodnosti žádosti o mezinárodní ochranu. S žalobkyní proto realizoval dne 25. 5. 2016 doplňující pohovor. Zabýval se přitom posouzením její individuální situace, zohlednil též všechny jí doložené materiály. Má za to, že shromáždil dostačující množství adekvátních podkladů a umožnil žalobkyni se s nimi seznámit a vyjádřit se k nim. Žalobkyně k nim měla dle žalovaného pouze výhradu, že Ukrajina není ve vztahu k ní bezpečnou zemí, jiné námitky nevznesla. V případě žalobkyně správní orgán nezjistil a ani žalobkyně nespojovala tvrzené problémy s důvody pro udělení azylu, žalovaný poukazuje na absenci souvislosti popisovaných potíží s uplatňováním politických práv a svobod dle § 12 písm. a) zákona o azylu.
9. Žalovaný dále upozornil na značné rozpory ve výpovědi žalobkyně. Ohledně podrobností odkázal na odůvodnění rozhodnutí. Jako neprůkazná označil tvrzení žalobkyně o jejím možném únosu. Připustil pouze, že mohla být vystavena slovním útokům ze strany policistů, nicméně zůstalo pouze u výhrůžek. Žalovaný v tomto ohledu neshledal obavy z možného pronásledování jako opodstatněné. Konstatoval rovněž, že Ukrajina prošla řadou změn, konkrétně podle žalovaného, ačkoli jsou v zemi stále problémy s dodržováním lidských práv, jsou již ze zpráv o situaci na Ukrajině dostupné informace o trestních řízeních vedených s policisty, kteří se dopouštěli protiprávního jednání. Změny dostala též oblast soudnictví. S ohledem na tyto pozitivní změny proto dle žalovaného správní orgán důvodně uzavřel, že nelze shledat, že by státní orgány Ukrajiny nezákonné jednání příslušníků státních orgánů, včetně policie, podporovaly či trpěly, či že by v případě výskytu takového jednání nebyly schopny poskytnout žalobkyni potřebnou ochranu.

10. V souladu s pokyny Nejvyššího správního soudu se žalovaný zabýval možnostmi žalobkyně ohledně jejího vnitřního přesídlení. Toto řešení shledal v případě žalobkyně možným. Rovněž se zabýval bezpečnostní situací na Ukrajině. Žalovaný zásadně popírá, že by se dostatečně nezabýval tvrzeními žalobkyně ohledně jejího zdravotního stavu ve vztahu k možnému udělení azylu dle § 14 zákona o azylu a odkázal na stranu 27 rozhodnutí. Nenalezl důvod pro udělení doplňkové ochrany. Obavy z nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu shledal nedůvodnými. Poukázal na nepřesvědčivost tvrzení o podniknutých pokusech o únos. Zmínil konkrétní souvislosti svědčící o neopodstatněnosti tvrzených obav z úsilí dotčených policistů o likvidaci žalobkyně. Zároveň vzhledem ke změně poměrů na Ukrajině má žalobkyně možnost využít alternativy vnitřního přesídlení. Není ani důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Poukázal na omezenou intenzitu potíží, jimž byla žalobkyně před odjezdem z Ukrajiny vystavena, opětovně odkázal na nehodnověrnost jejích sdělení, na proběhnuvší pozitivní změny v zemi a na možnost vnitřního přesídlení včetně možnosti požádat o cestovní doklad. Zabýval se zároveň i bezpečnostní situací v zemi, přičemž došel k závěru, že ozbrojený konflikt se soustředí výhradně na východní oblast země, kde žalobkyně nemá žádné vazby. Žalovaný neshledal důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu.
11. Při jednání soudu strany neuvedly nová tvrzení.
12. Ze správního spisu bylo zjištěno, že žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 15. 1. 2010. Žalobkyně uváděla, že její manžel byl na Ukrajině mučen a nucen k doznání k trestnému činu, který neprovedl. Marně se domáhali spravedlnosti, o jejich potíže nikdo nejevil zájem. Vyšetřovatelé manžela žalobkyni telefonicky vyhrožovali, dvakrát se ji pokoušeli unést a píchnout jí nějakou látku. V případě návratu na Ukrajinu má obavy o svůj i manželův život. Manžel žádal o kompenzaci u ukrajinského Nejvyššího soudu.
13. Při prvním pohovoru žalobkyně upřesnila, že vše začalo tak, že se její manžel při dopravním incidentu dostal do konfliktu s řidičem automobilu, který jej měl ohrožovat, přičemž došlo ke sporu a manžel žalobkyně měl dotyčného řidiče uhodit, následně však bylo zjištěno, že jde o příslušníka policie, a ten požadoval úhradu 700 dolarů za způsobenou újmu, následně měl jejího manžela vydírat. Manžel si proto stěžoval na útvaru pro odhalování organizovaného zločinu na vydírání. Poté byl předvolán k soudu a odsouzen k podmíněnému trestu na jeden rok. Na Ukrajině však není možné potrestat za tutéž věc dvakrát. Dotazovali se na prokuraturu, jak je to možné, ale prokurátoři si pouze věc vzájemně předávali. Žalobkyně se domnívá, že proto, že manžel odmítl zaplatit vyděrači a stěžoval si, dotyčný policista s kolegy se mu pomstili. K tomuto došlo v roce 2007, manžel byl obviněn ze způsobení tělesné újmy.
14. Záležitost dále pokračovala v roce 2008, kdy policisté manžela drželi tři dny, kdy jej bili, mučili a odvezli do lesa. Nutili jej k přiznání k činu, který nespáchal. K tomu prokazatelně užívali i elektrický proud. Manžela donutili podepsat přiznání. Žalobkyně se obracela na prokuraturu a žádala prošetření, avšak když si stěžovala na policisty, telefonicky a prostřednictvím třetích osob jí vyhrožovali. Když byla žalobkyně na výslechu, pokusili se ji policisté odvést do 4. patra k mužům, kteří vyslýchali jejího muže, k čemuž nakonec naštěstí nedošlo, neboť křičela, že ji chtějí unést a policisty zastavil vyšetřovatel. Pokusili se ji unést také poblíž jejich domu. Bylo to v době, kdy z K. přijelo asi 15 vyšetřovatelů, kteří zjistili, že jediným důkazem, který policisté proti manželovi žalobkyně mají, je podepsané prohlášení. Policisté, kteří chtěli žalobkyni odvléct,

požadovali, aby vzal manžel zpět všechny stížnosti a přiznal se. Psala žádost o poskytnutí ochrany. Následně jí policisté opět vyhrožovali s tím, že ji nakazí virem HIV, odvezou do lesa a budou bít jako jejího muže. Žalobkyni a její dům sledovali policisté, také odposlouchávali její telefony. Má k dispozici dokumenty prokazující mučení manžela, nikdo však nechtěl proti němu zahájit trestní stíhání. Orgány činné v trestním řízení si stížnosti pouze předávali a odmítali je. Vyšetřovatelé z K. doporučili vést nové řízení, ale policisté trvali na svém. Právní zástupce poradil žalobkyni a manželovi, aby odjeli, nyní čeká na výsledek řízení u Nejvyššího soudu. Pokud budou neúspěšní, obrátí se k evropskému soudu. Na Ukrajině se pomoci domoci nemohou.

15. Na podzim roku 2008 bylo obvinění vůči manželovi z pokusu o vraždu staženo, avšak následně bylo řízení opět vedeno, neboť při domovní prohlídce byla manželovi podstrčena zbraň. Podstrčili mu také drogy, byl proto rovněž stíhán za držení narkotik. Manžel byl odsouzen za držení zbraně a narkotik.
16. Na chování příslušníků policie si stěžovali na čerkaské prokuratuře, obraceli se rovněž na ministerstvo vnitra a prokuraturu pro dohled na práci policie. Dále na pana B., náměstka ministra vnitra pro záležitosti mučení ze strany policie, útvar pro odhalování organizovaného zločinu, ukrajinskou bezpečnostní službu, generálního prokurátora v Kyjevě, generální prokuraturu Ukrajiny, předsedu vlády Ukrajiny, prezidenta Ukrajiny, ministerstvo vnitra Ukrajiny, na helsinskou organizaci pro ochranu lidských práv a charkovskou organizaci. Žalobkyně psala také do novin. Psala též předsedům a místopředsedům poslaneckých výborů a výborům Nejvyšší rady, která má dohled na útvar pro odhalování organizovaného zločinu. Tyto stížnosti dopadly tak, že byly předány generální prokuratuře nebo ministerstvu vnitra. Generální prokuratura ji předala na čerkaskou prokuraturu, ta věc zamítla se závěrem, že k mučení došlo, ale nebylo to objasněno. Žalobkyně se proti tomu odvolala k soudu, ale ten se tím nezabýval. Věc skončila zatím u Nejvyššího soudu. Bezpečnostní služba jim také nepomohla.
17. Při doplňujícím pohovoru žalobkyně mimo jiné dodala, že si stěžovali nikoli na vyšetřovatele, ale na policisty, kdy zmínila konkrétní jména. Opětovně popsala, na jaké orgány se obracela se svými stížnostmi. Tomu zmínila, že někteří iniciátoři stíhání manžela od té doby dokonce povýšili. Po odjezdu do ČR se na Ukrajině dotazovali jejího bratra a rodičů, kde s manželem jsou. Obdržela rovněž dopis od právního zástupce, že je pod velkým tlakem a případem se již nechce zabývat. V souvislosti s uvedenými problémy se u žalobkyně objevily zdravotní problémy, kdy trpí mimo jiné celiakií.
18. Žalobkyně konkrétní skutečnosti doložila přílehlavými podklady. Dodané písemnosti svědčí o tom, jak se žalobkyně, její rodina i právní zástupci marně snažili získat pro manžela žalobkyně efektivní ochranu u ukrajinských státních orgánů včetně generální prokuratury, a jak se jim nepodařilo docílit zákonného postižení konkrétních viníků. Dále jsou mezi těmito podklady novinové články, které se týkají přímo manžela žalobkyně a potíží s ukrajinskými státními orgány. Žalobkyně doložila také zprávu o psychiatrickém vyšetření provedeném na její žádost, dále zprávu o psychologickém poradenství ze dne 29. 3. 2011, oddací list ze dne 18. 8. 2014. K doloženým materiálům patří i vyjádření právního zástupce, v němž se s ohledem na zastrahování a vydírání své osoby ze strany konkrétních policistů vzdává zastupování manžela žalobkyně před ukrajinským Nejvyšším soudem. Ohledně mučení manžela žalobkyně a stálého zájmu konkrétních policistů o žalobkyni a jejího manžela i po jejich odjezdu z vlasti jsou ve správním spisu založeny mj. vyjádření příbuzných a právního zástupce. Žalobkyně doložila dále zprávu o psychologickém vyšetření ze dne 24. 6. 2016.

19. Rozhodnutím ze dne 12. 9. 2011 č. j. OAM-11/LE-18-PA03-2010 žalovaný žalobkyni mezinárodní ochranu neudělil. Žalovaný shledal, že státní orgány Ukrajiny závažné porušování práv jejího manžela netolerovaly, ale naopak zasáhly v jeho prospěch a zjednaly nápravu, když za účelem prošetření jeho věci ustanovily 15členný tým vyšetřovatelů, kdy následně byl obvinění z pokusu o vraždu zbaven. Žalovaný také konstatoval, že žalobkyně nebyla žádnému konkrétnímu jednání ze strany ukrajinských státních orgánů vystavena a v jejím případě se jednalo o obavy z možného jednání soukromých osob, se kterými měla problémy. Dle žalovaného měla žalobkyně s manželem dostatečnou příležitost požádat o pomoc státní orgány, čehož také využili a dosáhli práva očistit manžela od lživých obvinění. Městský soud rozhodnutím ze dne 18. 12. 2013 č. j. 2 Az 15/2011 – 76 rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Skutkové důvody pro udělení mezinárodní ochrany označil za shodné, jako jsou ty jejího manžela, za vadné označil posouzení žalovaného ohledně možného udělení doplňkové ochrany. Tento rozsudek zrušil Nejvyšší správní soud rozhodnutím ze dne 7. 3. 2014 č. j. 7 Azs 16/2014-27. Dle Nejvyššího správního soudu nebyly azylové příběhy žalobkyně a jejího manžela shodné, ale naopak odlišné. Městský soud měl pochybit rovněž tím, že rozhodnutí žalovaného zrušil v celém rozsahu, ačkoli shledal pochybení pouze ve vztahu k posouzení možnosti uložení doplňkové ochrany.
20. Následně Městský soud v Praze rozhodnutím ze dne 17. 12. 2014 č. j. 2 Az 15/2011 – 118 žalobu zamítl. S odkazem na závěry Nejvyššího správního soudu uvedl, že rozhodující je azylový příběh žadatelky, který však pro zásadní rozpory v jejích tvrzeních vyhodnotil jako nedůvěryhodný. Současně podotkl, že žalobkyni i jejímu manželovi nebylo jakkoli bráněno ve vycestování. Nejvyšší správní soud však tento rozsudek rozhodnutím č. j. 5 Azs 20/2015 – 35 ze dne 15. 1. 2016 zrušil. Městský soud podle něj pochybil, pokud své závěry opřel o nevěrohodnost tvrzení žadatelky, kterou sám dovodil, a kterou správní orgán přitom nijak nezpochybnil a nerozporoval, přičemž nerozporoval ani relevanci doložených listin. Městský soud navíc chyboval, jestliže provedl pouze důkaz správním spisem, aniž by žalobkyni umožnil se vyjádřit. Nejvyšší správní soud také uvedl, že se domnívá, že v případě žalobkyně je důvodná obava, že jí v případě návratu může hrozit vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu. Nebude-li věrohodnost tvrzení žalobkyně spolehlivě vyvrácena či zpochybněna, nebo nedojde-li zejména na podkladě informací o zemi původu k zásadnímu přehodnocení zjištěného skutkového stavu, je třeba vycházet z toho, že žalobkyně naplňuje důvodnou obavu z hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy. Nejvyšší správní soud též uvedl, že sdílí skepsi žalobkyně, že by obecné zlepšení poměrů v zemi znamenalo také zlepšení poměrů lokálních, kdy často docházelo k obdobným pochybením, jako v případě žalobkyně a jejího manžela. Pokud by byla shledána možnost vnitřního přesídlení žalobkyně, muselo by být spolehlivě zjištěno, že bude žalobkyně v takovém případě dostatečně chráněna před osobami, se kterými měla dříve problémy, a že se může na daném místě usadit.
21. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“)], při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
22. Při jednání žalobkyně předložila listiny osvědčující, že policisté K. i K. jsou nadále v řídicích funkcích policie Čerkaské oblasti. Žalobkyně navrhla soudu, aby postupoval čl.

46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepracované znění), (dále jen „procedurální směrnice“) a přiznal žalobkyni mezinárodní ochranu se zřetelem na zásadní průtahy v azylovém řízení.

23. Soud vyšel v dané věci z následujících právních předpisů:
24. Podle § 12 zákona o azylu azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
25. Podle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.
26. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
27. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
28. Podle § 14b odst. 1 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany se v případě hodném zvláštního zřetele udělí doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení.
29. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.
30. Podle § 2 odst. 6 zákona o azylu původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.
31. Podle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice členské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně.

32. Podle čl. 52 procedurální směrnice členské státy použijí právní a správní předpisy podle čl. 51 odst. 1 u žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. červenci 2015 a u řízení o odnětí statusu mezinárodní ochrany zahájených po 20. červenci 2015 nebo u žádostí o mezinárodní ochranu podaných a u řízení o odnětí statusu mezinárodní ochrany zahájených před tímto datem. Žádosti podané do 20. července 2015 a řízení o odnětí postavení uprchlíka zahájená do 20. července 2015 se řídí právními a správními předpisy přijatými podle směrnice 2005/85/ES.
33. V souladu s výše uvedenými rozsudky Nejvyššího správního soudu ve věci žalobkyně platí, že nebude-li věrohodnost tvrzení žalobkyně spolehlivě vyvrácena či zpochybněna, nebo nedojde-li na základě nových důkazů, včetně nových informací o zemi původu, k zásadnímu přehodnocení dosud zjištěného skutkového stavu, je třeba vycházet z toho, že je v případě žalobkyně dána obava z hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy. Nejvyšší správní soud nezavázal žalovaného v tom, že azylový příběh žalobkyně je věrohodný, pouze mu uložil povinnost jej spolehlivě vyvrátit či zpochybnit. A pokud se tak nestane, je hrozící újma žalobkyni prokázána. Žalovaný měl přihlídnout ke všem skutečnostem, které byly či budou v průběhu správního řízení zjištěny, a to jak z výpovědí žalobkyně a jí předložených listin, tak i z důvěryhodných, přesných a aktuálních zpráv o situaci na Ukrajině. Pokud žalovaný opětovně neshledá důvody pro udělení azylu a zároveň nevyvrátí pravdivost jejích tvrzení, že jí v případě návratu na Ukrajinu hrozí reálné nebezpečí vážné újmy, je třeba, aby se zabýval mj. tím, zda jsou splněny i ostatní zákonem stanovené podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.
34. Žalovaný provedl s žalobkyní dne 25. 5. 2016 doplňující pohovor. Při něm žalobkyně uvedla, že se v její situaci nic nezměnilo, že stále všichni příslušníci policie, o nichž hovořila v předchozích pohovorech, pracují ve svých funkcích a někteří dokonce povýšili. Okrskoví policisté navíc nadále kontaktují její rodinu ohledně informací o pobytu žalobkyně a manžela. Z důvodu, že advokátovi manželů zapálili auto a zbili syna, se případem již nechtěl dále zabývat, a žalobkyně se domnívá, že řízení u Nejvyššího soudu Ukrajiny proto bylo zastaveno. Nikdo z advokátů by si patrně netroufal věc převzít, žalobkyně se obávala i o svého bratra, jenž byl dříve zadržen. Příslušným podáním se domáhali potrestání příslušníků policie, kteří manžela žalobkyně bili a mučili. Jednalo se o tytéž osoby, které jí vyhrožovaly a sledovaly, a které ji chtěly unést. To činily dle žalobkyně z důvodu, že chtěli dosáhnout toho, aby si přestala stěžovat. V důsledku zastavení řízení však není možné podat proti rozhodnutí Nejvyššího soudu odvolání, a tedy se ani obrátit na ESLP. Žalobkyně se domnívá, že v případě návratu na Ukrajinu by se výhrůžky zase opakovaly, mohli by je i zavraždit.
35. K dotazu žalovaného, proč si myslí, že by měla potíže, když došlo k pádu Janukovyčova režimu a k zásadním změnám, žalobkyně sdělila, že všichni příslušníci policie, kteří byli do případu jejího muže zapojeni, zůstali na svých místech, anebo byli dokonce povýšeni, náměstek ředitele útvaru pro boj s organizovaným zločinem K. pracuje v K. na vyšší funkci policejního sboru. Změna vládní garnitury na Ukrajině nezpůsobila žádné konkrétní změny v policejním sboru ve městě Čerkasy. J. L., ke kterému si žalobkyně stěžovala, a který její stížnosti zamítal, byl dříve ministrem vnitra, a nyní je nejvyšším státním zástupcem, přičemž právě za jeho působení ve funkci ministra vnitra bylo policii vše dovoleno a nikdo z policistů nebyl za mučení či jiné obdobné jednání trestán. Proto se žalobkyně domnívá, že skutečnost, že se stal generálním prokurátorem, znamená, že policie trestána nebude. K dotazu, zda by se mohla proti případnému jednání policistů bránit, uvedla, že v takové situaci již dříve byla, přičemž jí bylo vyhrožováno,

pokoušeli ji unést, vyvíjeli na ni tlak, a ona se svými stížnostmi neuspěla. Nyní navíc mají malého syna. Pokud by chtěla věc řešit přestěhováním se v rámci Ukrajiny, nebylo by to dle ní také možné, neboť by musela ohledně pobytových záležitostí kontaktovat policii, kdy kolegové příslušníků policie, se kterými měla konflikt, by se takto o jejím přestěhování dozvěděli. Její rodina je navíc opakovaně dotazována ohledně pobytu jí a manžela. Dále zmínila své psychické obtíže, trpí celiakií, ale k lékaři pravidelně nechodí, má různé deprese a neurózy.

36. Žalovaný neshledal v případě žalobkyně naplnění důvodů pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Pokud jde o dodržování lidských práv a možnost obrany proti nezákonnému jednání státních orgánů, opatřil si žalovaný podklady, jejichž výčet uvedl na straně 16 a 17 rozhodnutí. Žalovaný poukazuje na celkové změny, ke kterým na Ukrajině došlo, přičemž odkázal především na Informaci OAMP Ukrajina – Situace v zemi ze dne 24. 11. 2016, dle které přijala Ukrajina řadu ústavních reforem a reformních zákonů vztahujících se k soudní moci, bezpečnostním složkám, zejména policii, ekonomické politice, boji proti korupci a decentralizaci. Dle informace MZV ČR č. j. 103518/2016-LPTP ze dne 3. 6. 2016 procházejí složky MV UA zásadní reformou, a jejich počínání je monitorováno. S ohledem na tyto a další změny v zemi se žalovaný domnívá, že nelze tvrdit, že by státní orgány podporovaly či trpěly jednání jednotlivců v jejich řadách, a že by nebyly schopny zajistit žalobkyni dostatečnou ochranu. Žalovaný uvedl, že přes pozitivní změny, ke kterým na Ukrajině došlo, je tam i nadále problematické dodržování lidských práv, kdy toto především platí, pokud jde o východní oblast země, kde probíhá ozbrojený konflikt a kde dochází k určitým selháním státních orgánů. Tak tomu však není v případě zbytku země, který ozbrojeným konfliktem není zasažen. Žalovaný uvedl, že dle zprávy MZ USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2015 ze dne 13. 4. 2016 zahájil během prvních osmi měsíců sledovaného roku Úřad generálního žalobce trestní vyšetřování případů údajného mučení a ponižujícího zacházení ze strany policie. Z jejich úhrnu postoupily úřady k dalšímu projednávání 24 kauz, které se specificky týkaly údajného mučení nebo ponižujícího zacházení, na kterém se podíleli příslušníci orgánů pověřených vymáháním zákonnosti. Podle ministerstva vnitra zahájily úřady během prvních devíti měsíců sledovaného roku 153 trestněprávních řízení proti příslušníkům policie, kteří jsou obviněni z trestných činů mučení, nezákonného věznění a domovních prohlídek a nezákonného zabavování majetku. Mezi těmito případy bylo 7 týkajících se údajného mučení. Vůči 84 příslušníkům uplatnily úřady disciplinární opatření a 26 osob bylo propuštěno.

37. Žalovaný současně zjišťoval konkrétní možnosti žalobkyně, pokud jde o podání stížnosti na příslušníky policie či státních orgánů. Za tímto účelem si obstaral například Informaci MZV č. j. 110105/2014-LPTP ze dne 1. 8. 2014, Informaci MZV ČR č. j. 107283/2016-LPTP ze dne 25. 6. 2016. Žalovaný konkrétně zjišťoval, zda existuje na Ukrajině reálně možnost podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci, a zda jsou takové stížnosti prošetřovány. Z informace ze dne 1. 8. 2014 vyplývá, že stížnost proti postupu policejních složek je možné podat u prokuratury, popřípadě u útvaru vnitřní kontroly konkrétního policejního okrsku (závisí na míře závažnosti přestupku či trestného činu). Pokud strana, která podává stížnost, není aktivní, může se prošetření významně protáhnout. Stížnost proti konání jiných orgánů státní moci lze podat opět u prokuratury. Informace z roku 2016 doplňuje, že podat stížnost proti příslušníkům policejních orgánů zde byla vždy, avšak problém byl, že se jimi orgány nezabývaly. Na této situaci se nic nezměnilo. Stížnost na příslušníky policejního

sboru lze podat u prokuratury útvaru vnitřní kontroly konkrétního policejního okrsku, dále u okresního nebo oblastního oddělení ministerstva či k soudu. Lze také podat stížnost proti konání jiných orgánů státní moci. Velkým problémem je soudní systém, který není nezávislý, a to bez ohledu na deklarované očišťování.

38. Žalovaný uvedl, že žalobkyně nespojovala své potíže s uplatňováním politických práv a svobod, azyll z důvodu dle § 12 písm. a) zákona o azylu jí proto neudělil. Pokud jde o podávání stížností ke státním orgánům, jednalo se spíše o snahu dosáhnout spravedlnosti ve věci manžela. Žalobkyně v průběhu řízení neuváděla nic o jakékoli politické aktivitě. Žalovaný neshledal ani azylově relevantní důvod dle § 12 písm. b) zákona o azylu. S tímto posouzením se soud ztotožňuje a námitku žalobkyně, že jí měl být udělen azyl z důvodu uplatňování jejích politických postojů, respektive občanských a politických práv a svobod, důvodnou neshledal, neboť jí tvrzené ataky policií Čerkaské oblasti nenaplňují znaky azylově relevantních důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, nebo z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů na Ukrajině.
39. Žalovaný neshledal důvody zvláštního zřetele hodné a neudělil žalobkyni azyl z humanitárních důvodů dle § 14 zákona o azylu. Onemocnění celiakií ani psychické potíže nejsou dle žalovaného takového charakteru, že by jí její zdravotní stav ohrožoval na životě, že by vyžadovala speciální či ve vlasti nedostupnou léčbu. Žalobkyně v ČR dle svých tvrzení žádnou léčbu nepodstupuje. Žalovaný zkoumal i případnou dostupnost lékařské péče na Ukrajině, kdy konstatoval, že v případě potřeby má žalobkyně adekvátní možnosti se se svými potížemi léčit i tam. Se závěry žalovaného se soud v tomto rozsahu také zcela ztotožňuje. Tvrzené zdravotní obtíže žalobkyně nedosahují intenzity ohrožení jejího života či vážné újmy na zdraví, aby je bylo možné považovat za důvod zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu.
40. Žalovaný shledal nesrovnalosti ve výpovědích žalobkyně. Manžel žalobkyně měl mít incident s policistou dopravního inspektorátu, nikoli s příslušníkem útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, přesto je žalobkyně označila za kolegy daného policisty. V podání ze dne 22. 3. 2011 žalobkyně uvedla, že její manžel odmítl nadále platit policistům výpalné v souvislosti s podnikáním, a proto mu policisté působili problémy a podvrhli mu drogy a zbraň. Žalobkyně tak uvedla jiné okolnosti obtíží manžela s policisty. Tvrzení žalobkyně o vyhrožování policisty považuje žalovaný za zveličované na základě rozporů ohledně místa a data druhého pokusu o únos její osoby a i okolností únosu, jestliže uvedla, že otec auto únosců neviděl a přesto dle SPZ jej prověřil jako auto útvaru pro odhalování organizovaného zločinu. V žádosti o zajištění bezpečnostních opatření ze dne 23. 9. 2008, tedy po tvrzených únosech, žalobkyně se policii zmínila pouze o výhrůžkách jí a otci od operativních pracovníků policie, aby se vzdali obrany jejího manžela, a že surového vydírání likvidací vede vedoucí Správy pro boj s organizovaným zločinem, aniž by jakkoli zmínila pokusy o její únos nebo výhrůžky nakažením jehlou HIV. Shodně není jakkoliv uvedeno o únosech v novinových článcích předložených žalobkyní, jejichž zdrojem byla zjevně žalobkyně.
41. Dle žalovaného mohla být žalobkyně vystavena určitým slovním útokům ze strany jednotlivých policistů, nicméně se jednalo o nikdy nenaplněné výhrůžky, které nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Pokud by policisté měli o žalobkyni jí tvrzený zájem, tedy jí zbavit života, měli mnoho možností tak učinit. K ničemu takovému však nedošlo, tvrzené pokusy o únos považuje žalovaný za

neprůkazné. Přičemž uvedla (27. 1. 2010), že po příjezdu vyšetřovací skupiny z K. v březnu 2008 telefonické výhrůžky ustaly a bylo jí vyhrožováno prostřednictvím třetích osob. V doplňujícím pohovoru měla uvést, že se policisté „uklidnili se a přestali se chovat tak agresivně“, což je však v rozporu s tvrzenou intenzitou výhrůžek. Zároveň se žalobkyně ve vlasti volně pohybovala a navštěvovala státní orgány, aniž by konkrétní policisté činili kroky vůči životu či svobodě žalobkyně. Přes tvrzenou snahu ji unést v budově policie, tuto budovu svobodně opustila a se do ní opět i vracela (viz. doplňující pohovor, ve kterém uvedla, že policistu, který se jí pokoušel unést, viděla potom v budově UBOP). Pokud by byla žalobkyně neustále sledována a státní orgány by tak měly o ní zájem, jistě by i pro jí tvrzenou provázanost státní moci její odjezd překazily. Tvrzení žalobkyně o obtěžování a vyhrožování rodičům a bratrovi je v rozporu se skutečností, že rodina žalobkyně finančně podporuje (tedy má i přes hrozbu finanční zdroje) a i přes výhrůžky likvidací setrvávají na Ukrajině. Sdělení ukrajinského advokáta žalobkyně z roku 2012 neobsahují tvrzené ataky rodičů a sourozence žalobce. Bez ohledu na případný kariérní postup dotyčných policistů je rozhodné, že tvrzený nátlak na žalobkyni nebyl natolik intenzivní, jak tvrdila, nehledě k celospolečenským změnám na Ukrajině po odjezdu žalobkyně.

42. Žalovaný tak v souladu s pokynem Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 20/2015 – 35 provedl test věrohodnosti azylového příběhu žalobkyně. Na základě jím uvedených rozporů v tvrzení žalobkyně dospěl k závěru o nevěrohodnosti tvrzení žalobkyně a tedy i vyvrácení jí tvrzené újmy. Žalobkyně v žalobě nijak nezpochybnila konkrétní úvahy žalovaného o existenci rozporů azylového příběhu žalobkyně, omezila se na obecné tvrzení o přítomnosti důvěryhodného a logického tvrzení a odkázala na podklady o situaci na Ukrajině z roku 2011 a 2008, aniž by se týkaly konkrétně žalobkyně. Přesto soud přistoupil k přezkumu úvahy žalovaného o vnitřním rozporu azylového příběhu žalobkyně a dospěl k závěru, že i když se soudu jeví azylový příběh žalobkyně také příliš barvitý, úvahy žalovaného nejsou dostatečně přesvědčivé. Bez ohledu na odlišné služební zařazení policistů je lze napříč policií označit za kolegy, aniž by dané založilo pochybnost o věrohodnosti žalobkyně. Ze souhrnného překladu podání žalobkyně ze dne 22. 3. 2011 není zřejmé, zda jde o tvrzení žalobkyně nebo odkazové resumé novinového článku, kdy v takovém případě by se nejednalo o tvrzení oslabující věrohodnost žalobkyně, nýbrž pouze o novinářské sdělení, jež nemusí obsahovat veškeré okolnosti příběhu žalobkyně, jakkoli je zjevné, že ona byla výhradním zdrojem novinového článku. Další výše uvedené rozpory nalezené žalovaným o okolnostech tvrzeného únosu soud považuje pouze za nesrovnalosti, které nedosahují takového významu, aby popřely jinak konzistentní tvrzení žalobkyně, jež vyvěrá z azylového příběhu manžela žalobkyně. Jakkoli oba žadatelé mají samostatný azylový příběh, nelze zcela pominout, že v případě žalobkyně je co do příčiny podmíněn azylovým příběhem jejího manžela, čímž je dán základ azylového příběhu žalobkyně. Soud v této souvislosti připomíná, že: *„Není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). V azylovém řízení musí být žadatelova tvrzení možná, přičemž v pochybnostech o pronásledování či vážné újmě je třeba rozhodnout ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Žalovaný na místo snahy o odstranění rozporů, které shledával ve tvrzeních žalobkyně, se výhradně soustředil na jejich nedůvěryhodnost a nedostatečnost.

43. Závěr žalovaného o změně poměrů v zemi původu nebyl žalovaným dostatečně přiřazen k okolnostem azylového příběhu žalobkyně, jestliže dotyční policisté setrvali i nadále ve svých služebních pozicích nebo někteří povýšili. Obecná změna politických poměrů na Ukrajině tak nemusela mít bez dalšího vliv na postavení žalobkyně v případě jejího návratu do země původu. Přitom odkaz žalovaného na změnu poměrů byl pouze obecný. Žalovanému se nepodařilo prokázat ve vztahu k potížím žalobkyně podstatnou změnu situace v zemi původu. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 5 Azs 20/2015 – 43 ze dne 15. 1. 2016, informace žalovaného o obecném zlepšení situace na Ukrajině nutně neznamenají, že takovéto zlepšení bude mít okamžitý efekt, navíc na lokální bázi, zde v Čerkaské oblasti. Žalovaný se spokojil s analýzou zpráv pojednávajících obecně o možné nápravě v ukrajinských policejních sborech a situaci v zemi. Takové odůvodnění je nedostatečné, neboť žalovaný se nezabýval tím, zda je reálně možné, že zlepšení skutečně nastalo, a to zejména s přihlédnutím k Čerkaské oblasti. Zejména pokud žalobkyně osvědčila, že dotčení příslušníci policie vykonávají i nadále řídicí funkce v rámci místní struktury policie Čerkaské oblasti.
44. Žalovaným shromážděné dokumenty sice naznačují tendenci ke zlepšování, avšak obsahují rovněž informace o četných případech porušování práv. Z informací MZV z let 2014 a 2016 pak přímo plyne, že možnosti obrany jsou v případech porušení práv ze strany příslušníků policie stále velmi nedostatečné s nejistým výsledkem. Je nepochybné, že Ukrajina disponuje určitými kontrolními mechanismy, které ve většině případů ukrajinských žadatelů stačí k tomu, aby jejich obavy z pronásledování a skutečného nebezpečí vážné újmy nebyly shledány důvodnými, avšak případ žalobkyně je odlišný. Ukrajinské prevenční systémy nejsou natolik efektivní, aby dokázaly účinně eliminovat její reálné ohrožení. Ačkoliv je možné (nikoliv jisté), že případné usmrcení žalobkyně policisty (poprava v širším slova smyslu) by bylo ukrajinskými státními orgány následně vyšetřováno, nemuselo by to pro zemřelou žalobkyni být dostatečnou útěchou.
45. Lze shrnout, že žalovaný si obstaral podklady, které pouze dokládají, že lze proti protiprávnímu jednání příslušníků policejních sborů podat stížnost s nejistým výsledkem, adresnější a konkrétnější podklady odpovídající případu však chybí.
46. Jelikož žalobkyně poukazovala na konkrétní vady způsobené personálním důvody, je soud názoru, že žalovaný se měl důkladně zabývat také alespoň v možné míře těmi, pokud chtěl tvrzení žalobkyně vyvrátit. To však žalovaný neučinil a naopak výslovně přisvědčil, že nemůže vyloučit ani potvrdit tvrzení žalobkyně, že osoby, které se na manželovi dopouštěly fyzického násilí, i nadále pracují na obdobných či vyšších postech. Poukázal na intenzitu potíží žalobkyně a obecné lepší poměry v zemi, které zjistil z výše uvedených zpráv a informací a uzavřel, že s ohledem na pozitivní změny, které na Ukrajině proběhly, nelze tvrdit, že by státní orgány podporovaly či trpěly nezákonné jednání, a že by nebyly schopny zajistit žalobkyni dostatečnou ochranu. Problematická situace dle žalovaného panuje pouze ve východní části země, kde probíhá ozbrojený konflikt.
47. Žalovaný dostatečně nevyvrátil tvrzení žalobkyně, že pokud by se napříště obracela se stížnostmi proti případnému dalšímu jednání policie, je pravděpodobné, že by její počínání bylo znovu bezvýsledné, a to vzhledem k tomu, že není vyloučeno, že by se její záležitost zabývali opětovně tíž lidé, se kterými dříve zaznamenala problémy.
48. Žalovaný připustil, že s určitou mírou pravděpodobnosti mohla být žalobkyně vystavena slovním útokům ze strany jednotlivých policistů, takové nenaplněné výhrůžky však dle žalovaného nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Dle

žalovaného pokud by byly obavy žalobkyně založeny na reálném stavu věci, pak by policisté měli již dostatečnou příležitost žalobkyni zbavit života či jinak fyzicky poškodit a umlčet. Ze skutečnosti, že se žalobkyně pokoušela domoci ve vlasti spravedlnosti cestou různých stížností a nápravných prostředků žalovaný dovodil, že lze s ohledem na to tvrdit, že se na Ukrajině volně pohybovala a navštěvovala jednotlivé státní orgány. Kromě pokusů o únos, které navíc žalovaný má za neprůkazné, státní orgány žalobkyni nezpůsobily žádné příkoří, nebylo proti ní vedeno trestní stíhání, apod. Rovněž žalovaný podotkl, že žalobkyně neměla žádné problémy s vycestováním. Žalovaný nepovažuje ani problémy rodiny žalobkyně za relevantní. Na Ukrajině dle něj v současné době neprobíhá žádné řízení, které by mohlo být zdrojem zájmu policistů o její osobu, neprobíhá žádné řízení na Nejvyšším soudu Ukrajiny ani u Soudního dvora.

49. K tomu soud konstatuje, že žalovaný skutková zjištění vychyluje v neprospěch žalobkyně. Žalovaný si musel být vědom tvrzení žalobkyně, z jakého důvodu již řízení u ukrajinského Nejvyššího soudu neběží, a není tedy ani možné ve věci následně podat odvolání, a případně ji dále směřovat k ESLP, kdy tímto důvodem byla skutečnost, že právní zástupce, který věc na Ukrajině řešil, kontaktoval žalobkyni se sdělením, že z důvodu obav o svůj život a život své rodiny, kdy mu zapálili auto a napadli syna, nebude již v případě nadále pokračovat. Žalobkyně k tomu při pohovoru vyjádřila současně svou pochybnost, že by některý jiný zástupce našel odvahu věc dotáhnout do konce. Žalovaný navzdory těmto skutečnostem pouze konstatuje, že s žalobkyní není ve vlasti vedeno žádné řízení, a není tedy důvodu, aby měla v této souvislosti žalobkyně jakékoli obavy.
50. Žalovaný se dále pokoušel na základě dřívějšího jednání ukrajinských státních orgánů prokázat, že žalobkyni již ve vlasti nebezpečí nehrozí, neboť dle jeho argumentace, pokud by měly státní orgány o žalobkyni skutečně zájem, patrně by jí zabránily ve vycestování z Ukrajiny, nebo by žalobkyně byla zbavena života či umlčena jiným způsobem. Takové závěry soud považuje rovněž za zavádějící. Ze skutečnosti, že se žalobkyni podařilo Ukrajinu opustit bez toho, aby tam čelila uvedenému jednání, které mohlo vést až k jejímu zavraždění, nelze bez dalšího dovozovat, že státní orgány Ukrajiny již nemají o žalobkyni zájem.
51. Soud má tak za to, že žalovaný dostatečně nevyvrátil obavu žalobkyně z možné hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu, neboť se dostatečně nevypořádal s tím, že by v případě dalšího protiprávního jednání příslušných příslušníků policie měla zaručenou možnost se efektivně bránit, neboť sám de facto připustil možnost, že by předmětnou stížnost mohly posuzovat tytéž osoby, se kterými měla žalobkyně dříve problémy. Žalovaný nevynaložil dostatečnou snahu přesvědčivě zdůvodnit, že tvrzení žalobkyně jsou účelová, a odkazuje na obecné změny v zemi bez toho, aby si opatřil přiléhavé podklady na případ žalobkyně. Jednou z možných cest, kterou mohl žalovaný zvolit, bylo, aby se pokusil prostřednictvím dotazů na ministerstvo zahraničních věcí důkladněji ověřit situaci policie v Čerkaské oblasti. Soud má přitom za to, že takový postup by byl s ohledem na případ žalobkyně v možnostech žalovaného, odpovídal by tomu, co od něj lze požadovat.
52. Jelikož žalovaný tvrzení žalobkyně nevyvrátil, platí, jak konstatoval ve zrušujícím rozsudku č. j. 5 Azs 20/2015 – 35 Nejvyšší správní soud, že jsou v jejím případě naplněny třetí a čtvrtá podmínka pro udělení doplňkové ochrany, a současně tak bylo třeba, aby se žalovaný zabýval tím, jsou-li naplněny i další podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Ohledně těchto podmínek soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, dle kterého je třeba k udělení doplňkové ochrany

splnit kumulativně následující podmínky: žadatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba); (3) vážné újmy; (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu; a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule.

53. K naplnění těchto podmínek soud konstatuje, že žalovaný se na straně 25 zabýval možností vnitřního přesídlení žalobkyně. Mimo jiné uvedl, že toto by v případě žalobkyně bylo řešením. Dle zjištěných informací je možné se v rámci Ukrajiny standardně bez omezení s výjimkou oblasti Donbasu a Krymu přestěhovat. Osoby vracející se po dlouhodobém pobytu nemají žádné větší problémy. Dle žalovaného je navíc možné, aby se navrátilcec přestěhoval a dlouhodobě žil jinde, než kde je registrován k pobytu. Soud má však za to, že ani zjištění žalovaného ohledně vnitřního přesídlení žadatelky nejsou s ohledem na žalobkyní tvrzené nebezpečí újmy dostačující. Závěr o tom, že se žalobkyně může přesídlit a dlouhodobě žít jinde než v místě registrovaného pobytu, považuje soud za zavádějící, neboť pokud by chtěla vést běžný život, mimo jiné i tím, že by si dle doporučení žalovaného našla zaměstnání, je zřejmé, že by dříve nebo později byla nucena obracet na státní orgány, které by se tak o jejím pobytu na Ukrajině dozvěděly a s ohledem na výše uvedené závěry o možné hrozbě vážné újmy není vyloučen jejich opětovný zájem o žalobkyni. Pokud by se žalobkyně na státní orgány ve vlasti nemohla plnohodnotně obracet, pak by byla navíc jen stěží naplněna jedna z podmínek vnitřního přesídlení, neboť by nebylo možné tvrdit, že by se žalobkyně mohla i se svým manželem v jiné části Ukrajiny skutečně usadit. Žalovaný pominul „policejní povahu“ azylového příběhu žalobkyně. Vzhledem k intenzitě tvrzených ataků policie vůči žalobkyni, resp. jejímu manželovi, nelze bez dalšího mít za to, že pouhým fyzickým přesídlením žalobkyně do jiné oblasti by došlo také k vyloučení její obavy z protiprávního pronásledování ze strany policie nebo jiných státních orgánů. Případ žalobkyně je odlišný od vystěhovalců ze separatistického území Ukrajiny.

54. Ze shora uvedených důvodů soud žalobou napadené rozhodnutí v části o neudělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu zrušil podle § 78 odst. 1 pro nezákonnost a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalobkyně sice výslovně neuvedla důvod pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 14a zákona o azylu, avšak poukázala na rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 4 Az 8/2019 ze dne 16. 9. 2020, kterým byla udělena doplňková ochrana jejímu manželovi.

55. Ve zbylé části byla žaloba zamítnuta, neboť závěry žalovaného o tom, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu, jsou v souladu se zákonem o azylu. Důsledné domáhání se práv na odškodnění za nespravedlivě stíhaného manžela nelze považovat za uplatňování politických práv a svobod, nebo za pronásledování z důvodu zastávání určitých politických názorů v zemi původu (§ 12 zákona o azylu). Žalobkyní tvrzený azylový příběh nemá povahu ochrany politických práv a svobod, nýbrž jde o izolovaný konflikt jedince s příslušníky státní moci, ve kterém země původu není schopna poskytnout takovému jedinci účinnou ochranu jak ve smyslu účinné nápravy, tak ve smyslu ochrany před šikanou. Takováto povaha konfliktu může naplnit pouze podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, jestliže v jeho důsledku žadateli hrozí újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.

56. Žalobkyně netvrdila okolnosti, které by bylo možné považovat za případ hodného zvláštního zřetele pro udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu, neboť povaha zdravotních obtíží žalobkyně jednoznačně nedosahuje intenzity azylově relevantních okolností, jde o obtíže, které ji nijak neohrožují na životě v zemi původu.

Podmínky pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu také nebyl dán. Žalobkyně netvrdila, že by byla rodinným příslušníkem azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu. Udělením doplňkové ochrany manželovi dle § 14a zákona o azylu rozsudkem zdejšího soudu se právní postavení žalobkyně ve smyslu § 13 zákona o azylu nijak nezměnilo.

57. V novém rozhodnutí bude žalovaný respektovat závazný právní názor, který v této věci vyslovil Nejvyšší správní soud ve svých zrušujících rozsudcích. Pokud se žalovanému nepodaří zásadním způsobem revidovat zjištěný skutkový stav, bude mít za to, že žalobkyni v zemi původu hrozí skutečně nebezpečí vážné újmy dle ustanovení § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu. Jde-li o revizi skutkového stavu s ohledem na situaci v zemi původu, musela by být založena na objektivních a hodnověrných zprávách s mimořádným stupněm adresnosti (např. na zjištění, že všechny osoby, které manžela žalobkyně mučily a nelidsky s ním zacházely, již u policie nepůsobí). A zejména přesvědčivě uvést důvody možnosti účinného přesídlení, nikoli paušálně převzít argumentaci přesídlení v případech žadatelů ze separatistických území Ukrajiny.

58. Žalobkyně se s odkazem na rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-556/17 ze dne 29. 7. 2019 domáhala, aby jí soud přímo svým rozhodnutím přiznal mezinárodní ochranu. Poukázal na článek 46 odst. 3 procedurální směrnice, podle kterého „[č]lenské státy zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně“. Soudní dvůr dospěl ve věci C-556/17 ze dne 29. 7. 2019 k závěru, že článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie, musí být vykládán v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, kdy soud prvního stupně po provedení úplného a ex nunc posouzení všech relevantních skutkových a právních okolností předložených žadatelem o mezinárodní ochranu konstatoval, že na základě kritérií stanovených ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany musí být tomuto žadateli taková ochrana přiznána z důvodu, kterého se dovolává na podporu své žádosti, ale kdy správní nebo kvazisoudní orgán následně přijme protichůdné rozhodnutí, aniž za tímto účelem prokáže, že nastaly nové okolnosti odůvodňující nové posouzení potřeby mezinárodní ochrany uvedeného žadatele, musí uvedený soud změnit toto rozhodnutí, které není v souladu s jeho předchozím rozsudkem, a nahradit jej svým vlastním rozhodnutím o žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž podle potřeby nepoužije vnitrostátní právní úpravu, která by mu takový postup zakazovala.

59. Z odůvodnění citovaného rozsudku se dále podává, že podle čl. 52 prvního pododstavce první věty procedurální směrnice použijí členské státy právní a správní předpisy podle čl. 51 odst. 1 této směrnice u žádostí o mezinárodní ochranu podaných „po 20. červenci 2015 [...] nebo [...] před tímto datem“. Z přípravných prací na této směrnici vyplývá, že unijní normotvůrce tím, že do uvedeného čl. 52 prvního pododstavce první věty doplnil výraz „nebo [...] před tímto datem“, měl v úmyslu členským státům umožnit, aby použily svá ustanovení provádějící tuto směrnici s okamžitou účinností na žádosti o mezinárodní ochranu podané před 20. červencem 2015 (v tomto smyslu viz rozsudek ze

dne 25. července 2018, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, body 71 a 72, a rozsudek ze dne 19. března 2019, *Ibrahim a další*, C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, body 63 a 64). Vzhledem k tomu, že čl. 52 první pododstavec nabízí různé možnosti časové působnosti, je pro zajištění, že při provádění unijního práva budou dodržovány zásady právní jistoty a rovnosti před zákonem a že žadatelé o mezinárodní ochranu budou chráněni proti svévolnému jednání, důležité, aby každý členský stát vázaný touto směrnicí zkoumal žádosti o mezinárodní ochranu, které jsou podány během téhož období na jeho území, jednotným a předvídatelným způsobem. Městský soud si však klade otázku, zda určujícím kritériem rovnosti z hlediska času je okamžik podání žádosti nebo rozhodnutí soudu. A dochází k závěru, že tímto kritériem je i nadále okamžik podání žádosti o mezinárodní ochranu, neboť národní úprava nestanoví jinak.

60. K aplikovatelnosti čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice se ve věci žalobkyně již vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 5 Azs 20/2015 – 35, který k čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice *nepřihlížel, neboť lhůta pro jeho transpozici uplynula až dne 20. 7. 2015 (čl. 51 odst. 1 nové procedurální směrnice), tedy po rozhodování městského soudu v této věci, a navíc, vzhledem k tomu, že toto ustanovení nebylo dosud, i přes uplynutí uvedené lhůty, zákonodárcem provedeno do vnitrostátního právního řádu, bude sice třeba, aby se správní soudy při rozhodování jednotlivých věcí mezinárodní ochrany zabývaly naplněním podmínek pro uplatnění jeho přímého účinku, jak byly definovány ustálenou judikaturou Soudního dvora Evropské unie vztahující se k přímému účinku směrnic, ovšem musí přihlížet i k přechodnému ustanovení dle čl. 52 nové procedurální směrnice, které stanoví členským státům jednoznačnou povinnost použít právní úpravu souladnou s daným ustanovením až u žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015, a zároveň i k tomu, že přímý účinek konkrétního ustanovení směrnice lze dle zmiňované judikatury Soudního dvora uplatnit vždy pouze ve prospěch jednotlivce a tedy i žadatele o mezinárodní ochranu, a nikoliv v jeho neprospěch, jak by tomu bylo v nyní posuzované věci.*

61. Dále Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 6 Azs 109/2019 – 74 ze dne 22. 1. 2020 uvedl, že přechodné ustanovení čl. 52 procedurální směrnice není formulované nejlépe. Z přípravných prací na procedurální směrnici vyplývá, že výraz „*nebo před tímto datem*“ v čl. 52 měl „*umožnit členským státům, které si to přejí, uplatňovat jejich předpisy provádějící tuto směrnici s okamžitou účinností na žádosti o mezinárodní ochranu podané před 20. červencem 2015*“, avšak nenutí je k tomu (srov. body 71 a 72 rozsudku Soudního dvora EU 25. července 2018 ve věci C-585/16 *Alheto*; srov. též bod 64 rozsudku ze dne 19. března 2019 ve spojených věcech C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17 *Ibrahim a další*, a bod 40 rozsudku ze dne 29. července 2019 ve věci C-556/17 *Torubarov*). Proto v něm nelze hledat základ pro přímý účinek procedurální směrnice před uplynutím lhůty pro její transpozici. Judikatura Soudního dvora k přímému účinku směrnic je v tomto směru jednoznačná – členský stát je povinen neaplikovat vnitrostátní právo, které je v rozporu se směrnicí, až po uplynutí transpoziční lhůty („*after the expiration of the period fixed for the implementation of a directive*“ – srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 5. dubna 1979 ve věci 148/78 *Ratti*). Navíc, první věta čl. 52 procedurální směrnice hovoří o *právních a správních předpisech* podle čl. 51 odst. 1, tedy o předpisech nezbytných pro dosažení souladu s (mimo jiné) čl. 46 této směrnice, nikoli o směrnici samotné. Soudní dvůr dále v rozsudcích ve věcech *Alheto*, *Ibrahim* a *Torubarov* zdůraznil, že „*je důležité – pro zajištění, že při provádění unijního práva budou dodržovány zásady právní jistoty a rovnosti před zákonem, a že žadatelé o mezinárodní ochranu tak budou chráněni proti svévolnému jednání a budou mít v rámci řízení o přiznání nebo odnětí mezinárodní ochrany právo na účinný opravný*

prostředek – aby každý členský stát vázaný touto směrnicí vyřizoval, zejména z hlediska časové působnosti pravidla úplného a ex nunc posouzení, všechny žádosti o mezinárodní ochranu, které jsou podány během téhož období na jeho území, jednotným a předvídatelným způsobem.“ Pokud tedy Nejvyšší správní soud konstantně judikuje, že podle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice lze postupovat až v řízeních týkajících se žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. červenci 2015, nelze tento přístup v tomto případě změnit. Městský soud v Praze se tak neodklonil od judikatury Nejvyššího správního soudu a nepřiznal žalobkyni doplňkovou ochranu postupem dle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, neboť žádost o přiznání mezinárodní ochrany byla podána před účinností procedurální směrnice. Nehledě k tomu soud neshledal důvody pro udělení doplňkové ochrany pro absenci zjištění rozhodných okolností o zemi původu ke dni rozhodování soudu. Není v dispozici soudu namísto žalovaného z úřední povinnosti vyhledávat podklady o zemi původu, zde až adresné povahy. Soud může přiznat mezinárodní ochranu pouze tehdy, pokud podklady azylového řízení ve spojitosti s obsahem žaloby nebo i nově předložených důkazů zakládají azylově relevantní důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Je nutné rozlišit, pokud soud ruší rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost rozhodnutí, které spatřuje v nesprávném skutkovém nebo právním posouzení rozhodných okolností natolik, že mezinárodní ochrana měla být žalobci udělena. V posuzované věci sice Nejvyšší správní soud shledal splnění podmínky obavy z hrozby vážné újmy za podmínky, pokud nebude spolehlivě vyvrácena či zpochybněna věrohodnost tvrzení žalobkyně, avšak její věrohodnost nehodnotil a k možnosti vnitrostátní ochrany, tedy i vnitřního přesídlení se nevyjádřil pro nepřezkoumatelnost takové úvahy žalovaným i městským soudem. Tento stav však trvá i nadále, možnost vnitrostátní ochrany a tedy i vnitřního přesídlení nelze zhodnotit, neboť žalovaný nezjistil dostatečný skutkový stav pro posouzení věci a případný kariérní postup aktérů útlaku žalobkyně, resp. jejího manžela, bez dalšího nic nevypovídá o nemožnosti vnitrostátní ochrany žalobkyně v zemi původu. V této věci se tak soud neztotožnil s postupem soudu ve věci sp. zn. 4 Az 8/2019.

62. Nelze také přehlédnout časově omezenou povahu doplňkové ochrany a postavení žadatele o azyl po dobu řízení o žalobě. Délka řízení o žádosti žalobkyně je sice nepřiměřená, avšak její právo zde pobývat je jí zajištěno během celého řízení. Soud vnímá rozdíl právní jistoty cizince při udělení doplňkové ochrany a stav nejistoty během správního či a soudního řízení, avšak zásah do práv žalobkyně na půdorysu doplňkové ochrany nebyl délkou řízení natolik intenzivní, aby vedl k překročení výše uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu o aplikovatelnosti čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. A to ani v rozsahu doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 14b zákona o azylu osoby, jakkoli manželů žalobkyně byla zdejším soudem udělena doplňková ochrana po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, přičemž úvaha žalovaného o nepřítomnosti zvláštního zřetele ve smyslu § 14b odst. 1 zákona o azylu absentovala z důvodu neudělení doplňkové ochrany manželů žalobkyně ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí.

63. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Úspěch žalobkyně je roven neúspěchu, proto žádný z účastníků neměl poměrný úspěch, a proto žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze 18. 11. 2020

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce